

Sygn. akt XX GC 345/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 kwietnia 2018 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XX Wydział Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Magdalena Kurc - Mazurkiewicz
Protokolant:	protokolant sądowy Agnieszka Nowicka

po rozpoznaniu w dniu 12 kwietnia 2018 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W.

przeciwko (...) spółce akcyjnej w W.

o zapłatę

utrzymuje w całości w mocy nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym przez Sąd Okręgowy w Warszawie XX Wydział Gospodarczy w dniu 25 marca 2016 r. pod sygn. XX GNc 68/16.

SSO Magdalena Kurc - Mazurkiewicz

Sygn. akt XX GC 345/16

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 2 lutego 2016 r. powód (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. wniósł o zasądzenie na jego rzecz od pozwanego (...) spółki akcyjnej w W. nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym kwoty 675.701,23 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powód wskazał, że zawarł z pozwanym - w wyniku przetargu nieograniczonego - umowę na dostawę pięciu pojazdów drogowo-szynowych. Na podstawie umowy zobowiązał się dostarczyć w terminie 11 miesięcy od zawarcia umowy pojazdy zgodne z parametrami technicznymi wynikającymi z opracowanej przez pozwanego specyfikacji istotnych warunków zamówienia, w zamian za wynagrodzenie w kwocie netto 8.121.408,95 złotych. Powód w terminie 14 dni od zawarcia umowy przedstawił pozwanemu szczegółowy harmonogram dostaw, który został zaakceptowany i stał się załącznikiem do umowy. Na początkowym etapie współpracy powód sygnalizował pozwanemu potencjalny problem z wymogami technicznymi wynikającymi ze specyfikacji, który może uniemożliwić dopuszczenie drogowo. Powód zgłosił ten problem pozwanemu w lutym 2015 r., jednak wobec stanowiska pozwanego kontynuował realizację umowy według wytycznych określonych w specyfikacji. Odbiór pierwszego pojazdu miał się odbyć między 14 a 18 września 2015 r., o czym powód poinformował pozwanego, jednakże z przyczyn leżących po stronie pozwanego odbiór nastąpił dopiero w dniach 30 września i 1 października 2015 r. Sygnalizowany przez powoda

problem okazał się rzeczywisty na końcowym etapie montażu – w ramach dopuszczenia drogowego pewne elementy pojazdu uznano za niebezpieczne, co uniemożliwiłoby uzyskanie decyzji o dopuszczeniu pojazdu do ruchu po drogach publicznych, natomiast opracowane w specyfikacji założenia dotyczące tych elementów okazały się wadliwe. W dniu 5 października 2015 r. odbyło się spotkanie stron, podczas którego powód zaproponował pozwanemu inne rozwiązanie, polegające na doposażeniu każdego z pojazdów w system kamer z wyświetlaczem, jednak wymagało to zmiany terminów odbioru pojazdów. Pozwany wyraził zgodę zarówno na montaż kamer, jak i na zmiany terminów, a następnie przesłał powodowi ostateczną wersję aneksu do umowy z prośbą o podpisanie i odesłanie dokumentów. Powód odesłał pozwanemu dokumentację, a wobec braku reakcji pozwanego zwrócił się do niego z wnioskiem o podpisanie uzgodnionego aneksu. Mimo braku podpisania aneksu przez pozwanego, powód zgłosił pozwanemu odbiór końcowy pojazdu na dzień 30 listopada 2015 r. zgodny ze zmienionym harmonogramem dostaw. W odpowiedzi na powyższe pozwany odmówił przystąpienia do odbioru końcowego pojazdu, wyznaczając termin odbioru na 6 listopada 2015 r. Jak wskazał powód, pozwany z przyczyn leżących po swojej stronie podpisał aneks dopiero w dniu 7 grudnia 2015 r. W następnych miesiącach powód występował do pozwanego z wnioskami o odbiór pojazdów. Pozwany upoważnił powoda do samodzielnego odbioru pojazdów nr II, III i IV. Po odbiorze wszystkich pojazdów powód wystawił i doręczył pozwanemu pięć faktur Vat, opiewających na łączną kwotę 9.989.333,01 zł. Pozwany nie uiścił całej sumy, pomniejszając ją o kwotę 675.701,23 zł w oparciu o twierdzenie, że przysługują mu wobec powoda wierzytelności z tytułu kar umownych za zwłokę w dostawie pojazdów (pозew k. 2-11).

Uwzględniając żądanie powoda, Sąd w dniu 25 marca 2016 r. wydał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym pod sygn. XX GNc 68/16 (nakaz zapłaty - k. 142).

Dnia 20 kwietnia 2016 r. pozwany - (...) spółka akcyjna w W. wniósł zarzuty od nakazu zapłaty, zaskarżając go w całości. W uzasadnieniu pozwany wskazał, że powód ponosi odpowiedzialność za opóźnienie w dostawie pojazdów, zatem pozwany miał podstawy do obciążenia go karą umowną. Przede wszystkim znał już na etapie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego wymagania dotyczące pojazdów, zatem jako podmiot profesjonalny powinien uprzednio sprawdzić, czy jest w stanie dostarczyć pozwanemu pojazdy spełniające te wymagania. W związku z powyższym powód powinien zasygnalizować problem kolizji jeszcze przed zawarciem umowy w formie zapytania. Pozwany wskazał, że powód przez 8 miesięcy nie informował go o wynikach działań sprawdzających, co było kolejną przyczyną opóźnień w dostawie pojazdów i dopiero po upływie tego czasu został poinformowany o nieusuwalnej kolizji między elementami pojazdów. Pozwany został poinformowany o niemożności spełnienia wymogu zamontowania kolizyjnych elementów zaledwie na 7 dni przed umownym terminem dostawy pojazdu nr I. Pierwotną przyczyną opóźnienia było naruszenie przez powoda warunków umowy dotyczących wyposażenia pojazdów, natomiast propozycja zmiany terminów wymagała zweryfikowania przez pozwanego dopuszczalności aneksowania umowy (zarzuty - k. 147).

W dniu 9 czerwca 2016 r. powód - w replice na zarzuty strony pozwanej, wskazał, że powód w formie zapytania sygnalizował możliwość wystąpienia kolizji, proponując rozwiązanie alternatywne, jednak pozwany w odpowiedzi ograniczył się do wskazania, że podtrzymuje dotychczasowe wymogi Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia. Powód sygnalizował ten problem również na początkowym etapie realizacji kontraktu podczas spotkania w dniu 19 lutego 2015 r. Pozwany nie zgłaszał uwag w protokole odbioru pojazdu w zakresie elementów wyposażenia. Wynika to z tego, że pozwany wiedział o tej okoliczności wcześniej i zamiana systemu była już objęta ustnymi uzgodnieniami, które później spisano w formie notatki. Zatem to przygotowana przez pozwanego Specyfikacja zawierała wadliwe rozwiązania które zostały zgłoszone, a na etapie odbioru fabrycznego pierwszego pojazdu przedstawiciele pozwanej wiedzieli, że pojazdy nie będą wyposażone w elementy określone w specyfikacji (pismo - k. 243-250).

Postanowieniem z dnia 10 października 2017 r. Sąd uchylił nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym w dniu 25 marca 2016 r. jako tytuł zabezpieczający (postanowienie - k. 377).

Na rozprawie w dniu 20 lutego 2018 r. powód z ostrożności procesowej wniósł o ewentualne miarkowanie kary umownej, na wypadek uznania przez Sąd za zasadne naliczonych przez pozwanego kar umownych. Powołując się na art. 484 § 2 k.c., strona powodowa wskazała, że po stronie pozwanego nie powstała szkoda wskutek ewentualnego

opóźnienia przypisywanego powodowi. Powód wskazał, że cel umowy został zrealizowany w terminie (protokół rozprawy k. 399, pismo powoda k. 421).

W dalszym toku postępowania stanowisko stron nie uległo zmianie.

Na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w aktach sprawy, Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 16 stycznia 2015 r. (...) spółka akcyjna w W. (dalej: (...)) i (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. (dalej: (...)) zawarły umowę na dostawę pojazdów drogowo-szynowych o numerze (...)(dalej jako „Umowa”). Umowa została zawarta w rezultacie przeprowadzonego w trybie przetargu nieograniczonego przez (...) postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na dostawę pojazdów. Zgodnie z treścią Umowy, (...) zobowiązał się dostarczyć i przenieść prawa własności 5 sztuk pojazdów drogowo-szynowych na rzecz (...). Termin realizacji całości zamówienia określono na nie dłuższy niż 11 miesięcy od dnia zawarcia Umowy. Ustalono, że dostawę pojazdów uznaje się za zrealizowaną po dostarczeniu i odebraniu przez (...) wszystkich pojazdów wraz z dokumentacją, bez zastrzeżeń protokołu zdawczo-odbiorczego końcowego. Zapłata należności za wykonanie i dostarczenie pojazdów miała następować po odbiorze każdego pojazdu w postaci przelewu na rachunek bankowy (...), natomiast podstawą do wystawienia faktury VAT za każdy dostarczony pojazd miał być podpisany przez strony bez zastrzeżeń protokołów odbioru pojazdu podpisany bez uwag. Zgodnie z Harmonogramem realizacji dostaw stanowiącym załącznik numer 3 do Umowy, pojazd numer 1 miał być dostarczony 9 października 2015 r., pojazdy numer 2 i 3 – 31 października 2015 r., pojazdy numer 4 i 5 – 20 listopada 2015 r. (Umowa z załącznikami k. 33-44, pismo k. 251-256).

(...) przedstawił (...) szczegółowy Harmonogram realizacji dostaw (dalej jako „Harmonogram”), który został zaakceptowany przez (...) i włączony do Umowy jako załącznik. Zgodnie z Harmonogramem pojazd numer (...) miał być dostarczony 9 października 2015 r., pojazdy numer (...)i (...)– 31 października 2015 r., pojazdy numer (...)i (...)– 20 listopada 2015 r. (Harmonogram realizacji dostaw k. 65).

Pismem z dnia 25 sierpnia 2015 r. (...) poinformował (...), że odbiór fabryczny pojazdu numer (...)odbędzie się między 14 a 18 września 2015 r. w N.. W odpowiedzi (...) potwierdził termin odbioru technicznego w dniach 30 września – 1 października 2015 r. (pismo k. 69, odpowiedź k. 71).

W dniu 1 października 2015 r. w (...) (N.) odbył się odbiór fabryczny pojazdu numer (...), z którego sporządzono protokół. W protokole nie zastrzeżono uwag odnośnie braku systemu hydraulicznej regulacji wysokości sprzęgu (protokół k. 257-268).

Pismem z dnia 2 października 2015 r. (...) poinformował (...), że na końcowym etapie montażu pierwszego pojazdu natrafiono na problem techniczny związany z kolizją pomiędzy systemami instalowanymi na pojeździe (hydrauliczne podnoszenie sprzęgu przedniego z pługiem wirnikowym). W celu rekompensaty finansowej za brak możliwości zainstalowania ustalonych elementów (...) zaproponował zainstalowanie w każdym pojeździe systemu kamer z wyświetlaczem LCD, który miał usprawnić pracę w pojeździe i zwiększyć jego funkcjonalność. Następnie w dniu 5 października 2015 r. sporządzono notatkę ze spotkania stron dotyczącą odbioru fabrycznego pojazdu numer 1 i stwierdzenia braku wyposażenia pojazdu w system hydraulicznego podnoszenia sprzęgu przedniego. Zgodnie z jej treścią, (...) zaproponował (...) trzy warianty zadośćuczynienia, w celu pełnej rekompensaty finansowej za brak możliwości zainstalowania elementów. Proponowane warianty to doposażenie każdego pojazdu w kamery (koszt 8.200 złotych), pokrycie kosztów usługi serwisowej i przeglądu wraz z dokupieniem podstawowych części zapasowych (koszt 8.237,84 złotych) albo wydłużenie gwarancji na pojazd o kolejne 6 miesięcy (koszt 8.000 złotych). Zrealizowanie któregośkolwiek z wariantów nie wiąże się dodatkowymi kosztami po stronie (...), natomiast koszty wskazanych propozycji były zbliżone do kosztu zainstalowania pierwotnych elementów, które wynosiły 8.200 złotych. Jednocześnie (...) zwrócił się o wydłużenie terminów dostaw wskazanych w Harmonogramie wskazując, że zmiany te nie wpłyną na ostateczny termin realizacji Umowy. Stosownie do prośby, dostawa pojazdu numer 1 miała się przesunąć

z 9 października na 30 października 2015 r., dostawa pojazdów numer 2 i 3 – z 30 października na 13 listopada 2015 r., a dostawa pojazdów numer 4 i 5 – z 20 listopada na 4 grudnia 2015 r. (pismo k. 72, notatka k. 73-75).

Strony wspólnie opracowały aneks do Umowy, na podstawie którego zmieniono parametry techniczne, przewidziano możliwość zainstalowania w pojazdach systemu kamer i zmieniono terminy dostawy pojazdów zgodnie z wnioskiem (...). Następnie drogą e-mailową (...) przesłał projekt aneksu (...) z prośbą o wydruk, załączenie Harmonogramu, podpisanie i odesłanie. W piśmie z dnia 22 października 2015 r. adresowanym do W. D. (...) zwrócił się z prośbą o wyrażenie zgody na podpisanie aneksu oraz wskazał, że potrzeba zmiany terminów wynika z przyczyn niezależnych od (...). Przede wszystkim odbiór pierwszego pojazdu dokonano w dniu 30 września 2015 r., a nie jak zgłoszono gotowość w dniu 14 września 2015 r., co spowodowało opóźnienie w produkcji kolejnych pojazdów. Ponadto wskazano, że w okresie wrzesień-październik 2015 r. nie było osoby upoważnionej w imieniu (...) do bieżących kontaktów z (...), co uniemożliwiło komunikację między stronami i wpłynęło na opóźnienia. Powyższe pismo doręczono w dniu 27 października 2015 r. (aneks k. 84-86, korespondencja e-mailowa k. 82-83, pismo k. 89-90, potwierdzenie odbioru k. 97).

Pismem z dnia 28 października 2015 r. (...) poinformował (...), że w związku z dostawą pierwszego pojazdu odbiór końcowy odbędzie się 30 października 2015 r. w P.. W odpowiedzi na pismo (...) drogą e-mailową poinformował, że z powodu przeszkód uniemożliwiających odbiór końcowy w proponowanej dacie, następny termin ustalono na dzień 6 listopada 2015 r. Jako przeszkody uniemożliwiające odbiór końcowy wskazano: brak dokumentu dopuszczającego pojazd do ruchu, brak podpisanego aneksu do umowy, przekazanie dokumentacji technicznej która nie jest wersją ostateczną (pismo k. 98, korespondencja e-mail k. 99).

Następnie pismem z dnia 4 listopada 2015 r. (...) poinformował, że terminowe wywiązanie się z Umowy jest niemożliwe z powodu braku współdziałania ze strony (...). Wskazano, że w okresie od września do października 2015 r. nie było osoby upoważnionej do kontaktu z (...), (...) dokonywała odbioru pojazdu w dacie późniejszej niż wskazywał to (...), nadto nie podpisano aneksu oraz (...) odmówiło odbioru pojazdu. Wobec zaistniałej sytuacji, (...) wskazał nowe terminy odbiorów pojazdów, z zastrzeżeniem że są one realne do zrealizowania przy niezwłocznym podpisaniu przez (...) aneksu. Pojazd numer 1 miał zostać odebrany 6 listopada 2015 r., pojazdy numer 2 i 3 – 4 grudnia 2015 r., pojazdy numer (...) i (...) – 5 stycznia 2016 r. Powyższe pismo zostało doręczone 10 listopada 2015 r. Następnie w dniu 6 listopada 2015 r. odbyło się spotkanie przedstawicieli (...) mające na celu przeprowadzenie odbioru pierwszego pojazdu, jednak na spotkaniu nie byli obecni przedstawiciele (...) (pismo k. 103-104, potwierdzenie odbioru k. 105, notatka służbowa k. 184).

W dalszej korespondencji e-mailowej (...) zgłosił termin odbioru pierwszego pojazdu na dzień 13 listopada 2015 r. w P. (korespondencja k. 109).

W dniu 10 listopada 2015 r. Prezes Urzędu Transportu Kolejowego wydał Świadectwo dopuszczenia do eksploatacji pojazdu szynowo-drogowego typu (...) (świadectwo k. 182).

Pismem z dnia 17 listopada 2015 r. (...) otrzymało informację od Centrum Unijnych Projektów Transportowych, że aneks nie podlega obowiązkowej kontroli. Następnie 20 listopada 2015 r. odbyło się spotkanie przedstawicieli stron w sprawie odbioru technicznego pojazdu numer 1. W notatce służbowej sporządzonej na powyższą okoliczność wskazano, że projekt aneksu został zaakceptowany i podpisany przez (...), jednak do chwili sporządzenia notatki nie został podpisany przez (...), w związku z czym fizyczny odbiór pojazdu nie był możliwy. Ponadto stwierdzono, że nie usunięto wszystkich usterek opisanych w protokole odbioru fabrycznego oraz nie dokonano testów funkcjonalnych z uwagi na brak operatora ze strony (...). W dniu 7 grudnia 2015 r. (...) podpisał aneks numer (...) do Umowy z dnia 16 stycznia 2015 r. na podstawie którego zmieniono parametry techniczne oraz przewidziano możliwość zainstalowania w pojazdach systemu kamer (aneks do Umowy k. 115-117, pismo (...) k. 181, notatka służbowa k. 270-271).

Następnie (...) skierował drogą e-mailową do (...) prośbę o wyrażenie zgody na dokonanie przez (...) samodzielnego odbioru fabrycznego pojazdów numer 2, 3, 4 i 5. W odpowiedzi (...) wyraził zgodę na samodzielny odbiór pojazdów. W dniach 8 grudnia 2015 r., 9 grudnia 2015 r., 11 grudnia 2015 r., 28 grudnia 2015 r. zrealizowano odbiór pojazdów,

sporządzając na tę okoliczność protokoły odbioru pojazdu bez zgłoszenia uwag (korespondencja k. 118-123, protokoły odbioru pojazdu k. 124-128).

(...) wystawił w dniach 11 grudnia 2015 r., 9 grudnia 2015 r., 28 grudnia 2015 r. pięć faktur VAT na sumę 1.997.866,60 złotych każda (łącznie 9.989.333,01 złotych brutto) – płatnych w terminie 30 dni kalendarzowych od daty wpływu faktury do (...). Następnie w dniach 23 i 29 grudnia 2015 r. (...) na podstawie § 9 ust. 1 pkt 1 Umowy wystawił noty księgowo z tytułu nieterminowej dostawy pojazdów. Wysokość kar umownych wyliczono na podstawie Harmonogramu, notatki służbowej z dnia 20 listopada 2015 r. i protokołów odbiorczych. (...) uregulowało należności w części, pomniejszając należną kwotę wynikającą z faktur o kwotę 675.701,23 złotych tytułem kary umownej (faktury wraz z korektami k. 129-136, historia rachunku k. 137, noty księgowo k. 185-194).

Powyższy stan faktyczny, Sąd ustalił na podstawie wskazanych wyżej dowodów z dokumentów. Dokumenty, które stały się podstawą ustaleń faktycznych, Sąd uznał je za wiarygodne, albowiem ich autentyczność i moc dowodowa nie były kwestionowane przez żadną ze stron, zaś Sąd nie znalazł podstaw, aby czynić to z urzędu. Nadto do poczynienia ustaleń w zakresie stanu faktycznego sprawy przyczyniły się zeznania świadków. Odnośnie kolejno słuchanych świadków należy wskazać co następuje.

Świadek I. S. (k. 298) podał, że współpraca stron układała się bardzo dobrze. Potwierdził, że powodowa spółka na etapie postępowania przetargowego zwróciła uwagę na rozwiązania zawarte w Specyfikacji i zaproponowała inne, jednak pozwany nie zmienił Specyfikacji. Wskazał, że pojazdy bez zainstalowanych elementów ze Specyfikacji są mniej wartościowe, dlatego powód zaproponował inne rozwiązanie, przy czym (...) ostatecznie wybrało system kamer. Zeznał, że przedmiotowe pojazdy są obecnie eksploatowane.

Świadek W. M. (k. 324) zeznał, że jako zastępca dyrektora przejął obowiązki po odejściu K. H. we wrześniu 2015 r. Podał, że na zaproponowane przez powoda spotkanie w dniu 6 listopada 2015 r. mające na celu przeprowadzenie odbioru pierwszego pojazdu przedstawiciele pozwanego pojechali mimo braku ostatecznego potwierdzenia po stronie powoda.

Świadek K. R. (k. 330) zeznał, że pozwany był informowany o wszystkich problemach związanych z realizacją Umowy. Odnośnie pytań na etapie postępowania przetargowego podał, że powód stwierdził w zapytaniu potencjalny problem techniczny, który na etapie fizycznego wykonywania prac okazał się niemożliwy do zrealizowania. Wskazał, że istniały problemy w komunikacji z pozwanym.

Świadek P. K. (k. 333) podał, że powodowa spółka zwracała uwagę na problemy z instalacją sprzętu wskazanego w Specyfikacji. Rozmowy w tym zakresie były prowadzone z K. H., również jemu spółka zaoferowała instalację systemu kamer lub przedłużenie gwarancji.

Prezes Zarządu powodowej spółki – świadek J. J. (...) (k. 371) zeznał, że powodowa spółka od początku zastrzegła, że w przyszłości może się pojawić problem techniczny z instalacją wskazanego w Specyfikacji sprzętu. Wskazał, że problemem nie było zainstalowanie sprzętu, ale jego homologacja, gdyż elementy zainstalowane zgodnie ze Specyfikacją stanowiłyby zagrożenie dla bezpieczeństwa. Odnośnie rozmów z (...) wskazał, że uznali oni ten element za niebezpieczny. Zeznał, że powód rozmawiał o tym z K. H. i informował pozwaną spółkę. Następnie po zwolnieniu K. H. i zastąpieniu go przez W. M. poinformował W. M. o wcześniejszych ustaleniach, jednak ten oznajmił, że nie posiada dostępu do korespondencji e-mailowej swojego poprzednika. Świadek wskazał, że z punktu widzenia technicznego system hydrauliczny był możliwy do wykonania, dlatego powód złożył ofertę w postępowaniu przetargowym, jednak chciał nadmienić, że w przyszłości mogą się pojawić problemy z uzyskaniem certyfikatu (...).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo jako zasadne podlegało uwzględnieniu w całości, a w związku z regulacją art. 496 k.p.c. Sąd w całości utrzymał w mocy nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym.

Strona powodowa wystąpiła z żądaniem zasądzenia na jej rzecz kwoty 675.701,23 złotych wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 2 lutego 2016 r. do dnia zapłaty tytułem części wynagrodzenia wynikającego z realizacji umowy na dostawę pojazdów drogowo-szynowych numer (...) oraz kosztów procesu. Podstawy żądania strona powodowa upatrywała w okoliczności bezpodstawnego, w jej opinii, naliczenia kar umownych przez pozwanego oraz dokonania potrącenia tej należności przy okazji dokonywania zapłaty wynagrodzenia na rzecz powódki.

Umowa stanowiąca przedmiot niniejszego sporu jest umową zawartą w oparciu o przepisy ustawy Prawo zamówień publicznych i kodeks cywilny, a tym samym ocena, czy potrącenie kar umownych przez pozwanego z wynagrodzenia należnego powodowi odbędzie się między innymi w oparciu o samą treść umowy rozumianą łącznie z istotnymi dla stron postanowieniami umowy i w oparciu o przepisy dotyczące kar umownych zawarte w kodeksie cywilnym.

Zgodnie z art. 483 § 1 k.c. można zastrzec w umowie, że naprawienie szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania niepieniężnego nastąpi przez zapłatę określonej sumy. W razie niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania kara umowna należy się wierzycielowi w zastrzeżonej na ten wypadek wysokości bez względu na wysokość poniesionej szkody (art. 484 § 1 zd. 1 k.c). Jej skuteczne zastrzeżenie nie zwalnia dłużnika z obowiązku zapłaty nawet w razie wykazania, że wierzyciel nie poniósł szkody (uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z 6 listopada 2003 r. - zasada prawna - III CZP 61/03, OSNC 2004, nr 4, poz. 69). Zakres odpowiedzialności z tytułu kary umownej określonej w art. 483 § 1 k.c. pokrywa się z zakresem ogólnej odpowiedzialności dłużnika za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania (art. 471 k.c. i nast.), co wynika z celu kary umownej – kara umowna stanowi bowiem surogat odszkodowania mającego kompensować negatywne dla wierzyciela konsekwencje wynikające z niewykonania bądź nienależytego wykonania zobowiązania – jak i z umiejscowienia przepisów o karze umownej w Kodeksie cywilnym wśród przepisów działu stanowiącego o skutkach niewykonania zobowiązania. Oznacza to, że kara umowna należy się wówczas, gdy spełnione zostały przesłanki odpowiedzialności ex contractu, z wyłączeniem – jak wyżej wskazano – wykazywania szkody. Dłużnik może zatem uwolnić się od zapłaty kary umownej na ogólnych zasadach wykazując, że niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania nastąpiło z przyczyn od niego niezależnych, czyli że nie jest przez niego zawinione (vide: orzeczenie Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 18 lutego 2009 r., VI ACa 1152/08, LEX nr 1344288; orzeczenie Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 21 sierpnia 2013 r., I ACa 334/13, LEX nr 1366054).

W ramach zawartej Umowy strony w § 9 ust. 1 pkt 1) przewidziały ewentualną możliwość zapłaty kar umownych między innymi na wypadek zwłoki w dostawie pojazdu w stanie wolnym od wad, w stosunku do terminu określonego w Harmonogramie – w wysokości 0,20% ceny netto jednego pojazdu za każdy dzień zwłoki. I tak w związku z przedmiotową Umową pozwany (...) obciążył powodową spółkę pięcioma karami umownymi, wszystkie zaś należności z tych kar zostały potrącone z należnego powodowi wynagrodzenia.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że Sąd uznał za nieuzasadnione twierdzenia pozwanej spółki, zgodnie z którymi powód nie informował go o ewentualnych problemach związanych z wyposażeniem zamawianych pojazdów w elementy wskazane w Specyfikacji i w tym zakresie przyznał rację stronie powodowej. Jak wynika z akt sprawy, już w postępowaniu przetargowym powód skierował do pozwanego pytania, wśród których w pytaniu nr 2 wskazał, że oczekiwane elementy będą musiały być demontowane na czas używania pługa, w związku z czym zaproponował zmianę z mocowania hydraulicznego (preferowanego przez pozwanego) na mechaniczne. W pytaniu jednocześnie wskazano, że mechaniczne mocowanie będzie łatwiejsze do montażu i demontażu. Treść skierowanego zapytania w sposób jasny wskazuje, że powód nie twierdził, że nie ma technicznej możliwości wykonania montażu zgodnie z żądaniem pozwanego – w toku sprawy nadal podtrzymując wyrażone stanowisko - a jedynie wskazał rozwiązanie łatwiejsze dla pozwanego z uwagi na przyszłą konieczność wykonywania montażu i demontażu.

W dalszej kolejności wskazać należy, że zarówno w kwestii montażu elementów, jak i pozostałych zagadnień umownych, przedstawicielem strony pozwanej upoważnionym do podejmowania wszelkich czynności związanych z realizacją umowy był K. H., który we wrześniu 2015 r. został zastąpiony na stanowisku przez W. M.. Z materiału dowodowego zgromadzonego w aktach sprawy wynika, że to właśnie z K. H. były uzgadniane zmiany w zakresie zastąpienia systemu hydraulicznego systemem mechanicznym. Również pierwszy odbiór pojazdu numer 1 miał

się odbyć w dniach 14-18 września 2015 r., więc w okresie zmiany personalnej na stanowisku, co ostatecznie nie nastąpiło, a w efekcie powód utracił możliwość kontaktowania się z przedstawicielem (...). Zdaniem Sądu - powyższa okoliczność wskazuje na to, że wraz ze zmianą na stanowisku Zastępcy Dyrektora (...), nastąpiła również zmiana koncepcji w zakresie prowadzenia i realizacji Umowy zawartej z powodem. Za powyższym przemawia także fakt, że konieczność podpisania aneksu do Umowy była uzgadniana z K. H., natomiast przedstawienie pozwanej spółce aneksu podpisanego uprzednio przez powoda nastąpiło w okresie, kiedy przedstawicielem (...) został W. M.. Zatem należy podkreślić, że aneks do Umowy modyfikował pewne parametry techniczne pojazdów w stosunku do pierwotnych wymagań określonych w Specyfikacji, jednakże były to zmiany znane pozwanemu i zaakceptowane przez niego w protokole odbioru pojazdu numer 1, a przede wszystkim uzgadniane z ówczesnym Zastępcą Dyrektora (...) – K. H..

Sąd stoi na stanowisku, że nie można obciążać powoda konsekwencjami wynikającymi ze zmian personalnych w pozwanej spółce, które mogły mieć wpływ na późniejsze decyzje dotyczące przedmiotowej Umowy. Zważywszy jednocześnie należy, iż ostatecznie aneks został podpisany przez pozwanego dopiero w grudniu 2015 r., podczas gdy powód podpisał go niezwłocznie po otrzymaniu, to jest 15 października 2015 r. Należy mieć jednak na uwadze, że został on podpisany w wersji zakładającej modyfikacje elementów, to jest umożliwiających zainstalowanie na pojazdach systemu kamer wraz z wyświetlaczami. Powyższa okoliczność świadczy o tym, że pozwana spółka uznała konieczność zmiany założeń wynikających ze Specyfikacji, gdyż w razie uznania proponowanych zmian za nieuzasadnione, nie podpisałaby aneksu w ogóle.

Nadto nie bez znaczenia pozostaje okoliczność tego rodzaju, że to pozwany wystąpił z inicjatywą sporządzenia aneksu z uwagi na modyfikację parametrów technicznych w stosunku do wymagań określonych w Specyfikacji. Zarzut pozostawania w zwłoce przez powoda podnoszony przez pozwanego dotyczy okresu, w którym to pozwany procedował podpisanie przygotowanego przez siebie aneksu, mimo że sam podpisanie tego aneksu zaproponował. Wydłużona do grudnia 2015 r. procedura podpisania aneksu doprowadziła więc do wydłużenia realizacji Umowy i zablokowania możliwości odbioru pojazdów, mimo zgłaszanej przez powoda gotowości i kierowanych w stosunku do pozwanego ponagień.

W ocenie Sądu powyższe okoliczności wskazują na to, że powód nie ponosi winy za zaistniałe opóźnienia w realizacji Umowy. Co więcej powód – w ramach ustaleń – zrekompensował pozwanemu zmiany parametrów dokonując montaż kamer itp. Zatem pozwany uzyskał w pełni sprawne pojazdy, doposażone dodatkowo. Obciążanie powoda karą umowną za niedotrzymanie terminów dostawy, do czego w znacznej mierze przyczynił się pozwany nie zasługuje na uwzględnienie.

Wobec powyższych ustaleń Sąd nie znalazł podstaw do miarkowania kary umownej zgodnie z wnioskiem strony powodowej oraz stosownie do treści art. 484 § 2 k.c.

Mając na uwadze powyższe Sąd orzekł na podstawie art. 496 k.c., stanowiącego, iż po przeprowadzeniu rozprawy, Sąd wydaje wyrok, w którym nakaz zapłaty w całości lub w części utrzymuje w mocy albo go uchyla i orzeka o żądaniu pozwu (...). W niniejszej sprawie Sąd uznał, że wniesione przez pozwanego zarzuty nie dały podstaw do zmiany nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu nakazowym, co skutkowało utrzymaniem go w całości w mocy.

Wobec powyższego orzeczono jak w sentencji.

SSO Magdalena Kurc - Mazurkiewicz

ZARZĄDZENIE

(...)